

LYS OG LIV

Utgitt av
MENIGHETSFAKULTETET

Gabriel Skagestad
1926—1933

Johannes Smemo
1934—1946

Carl Fr. Wisloff
1947—1960

Tidligere rektorer:

Gabriel Skagestad
1926—1933

Johannes Smemo
1934—1946

Carl Fr. Wisloff
1947—1960

Bjarne O. Weider
1960—1970

Erling Utne
1970—1973

PRAKTIKUM 50 ÅR

LYS OG LIV UTGITT AV MENIGHETSFAKULTETET

Redaktører: Rektor Ingemann Ellingsen og administrasjonssjef Erling Servan.
Utkommer 8 ganger årlig. Ekspedisjon: Gydas vei 4, Oslo 3. Postgiro 128 78.
Bankgiro 8002.31.70896. Telefon: Sentralbord 46 79 00. — Bladet sendes gratis til
alle MF-foreninger og prostikomitéer for MF, til samtlige menighetsråd i landet
og alle navngitte bidragsytere.

Opplag dette nr. 30 000.

TAKK FOR DIN GAVE!

Gaver:	September		1/1—30/9 — 1976	
	1975	1976	1975	1976
Personlige gaver	57 135	89 860	724 011	830 607
Studentenes givertj.	1 930	6 160	34 365	43 130
<i>Sum personlige gaver</i>	59 065	96 020	758 376	873 737
Offer/kollekt	36 681	26 650	679 393	680 032
<i>Sum</i>	95 746	122 650	1 437 769	1 553 769
Foreninger	9 407	12 332	170 058	153 446
Bøsser og andre gaver	4 011	1 037	26 054	16 058
<i>Sum «ordinære» gaver</i>	109 164	136 019	1 633 881	1 723 273
Testamentariske gaver	54 280	—	198 390	62 361
<i>Sum gaver</i>	163 444	136 019	1 832 271	1 785 634

Gaver til Menighetsfakultetet er **SKATTEFRIE**, og kan fratrekkes i selvangivelsen. (Etter lovendring i 1970.)

Følgende bestemmelse gjelder: «Fradrag etter denne bestemmelsen kan, når tilskuddet (gaven) utgjør mer enn kr. 10 000,—, ikke overstige 10 pst. av den skattepliktiges inntekt i det år da tilskuddet gis.»

Kvittering/vedlegg til selvangivelsen blir sendt etter hvert for alle gaver på kr. 50,— eller mer. De som ønsker spesiell kvittering for gaver under dette beløp, bes vennligst gjøre oppmerksom på det.

Gaver til Menighetsfakultetet, Gydas vei 4, Oslo 3:

POSTGIRO: 1 28 78 — BANKGIRO: 8002.31.70896.

OPPTAK AV NYE STUDENTER VÅREN 1977

Det teologiske studium: Søknadsfrist ca. 1. desember.

Institutt for kristendomskunnskap:

Grunn- og mellomfag: Søknadsfrist 1. november.

Mellomfagstillegget og hovedfag: (studenter med grunnfag el. mellomfag fra andre utdanningsinstitusjoner) 15. desember.

Nærmere opplysninger og søknadsskjema får en ved henvendelse til studieveilederne, MF, Gydas vei 4, Oslo 3.

Se på Jesus

*Da vi har så stor en sky av vitner . . .
la oss legge bort alt som tynger . . .
med blikket festet på ham . . . Jesus.*

Hebr. 12, 1—2

Av cand. theol. Bjørn Mathiesen, Praktikum

Dette ordet er ikke et ord om at du og jeg skal «ta oss sammen». Og godt er det. Det er nok av dem som krever det av oss. Mange stiller krav til forbedring og forandring. Ofte er det både rett og riktig det som kreves også. Desto vanskeligere for oss. Snart blir vi selv vår uforsonligste dommer. Da har vi det vondt. Da er vi i mørke. For vi makter ikke å tilfredsstille de manges krav eller vårt eget krav til oss selv.

Så hører vi i stedet: Det finnes røster å lytte til som ikke lar oss forbli i avmakt og mørke. De finnes i Guds Ord. Ja nettopp *der* skal vi lytte om vi vil finne hvile og kraft. For vitnene i Skriften lar oss aldri i tvil og usikkerhet om Guds vilje. Den står evig fast.

Guds dom over synden er fortsatt gyldig. Fortsatt er synden oss til dom og død fordi vi i den aktivt kjemper imot Gud. Synden er vantro. Synden er å knytte livshåp og frelseshåp til noe annet enn Gud. Gjør vi det, må Gud rive oss ut av det. Når vi slik tuktes og lider, da er ikke livet godt.

Tukten vitner likevel om noe mer. Den vitner om barnekår og om at

Gud vil holde oss fast hos seg (v. 11). Dette fikk vitnene sette sin lit til. De trodde Gud og hans løfter og det ble dem til rettferdighet. Slik vitner de om hva *Gud skaper* i mennesker om vi slipper ham til og tjener ham.

For også Guds vilje til frelse for oss står evig fast. Den har et navn: Jesus Kristus. Det glade budskapet lyder: Vi skal ikke streve men bare ta imot frelse gaven uforstyldt — i kraft av hva Jesus har lidd og seiret for oss. Evangeliet er for mennesker utrolig: altså skaper Herren selv troen. Selv skaper han sine vitner og redskaper i syndens verden.

Gud vil igjen minne oss om det grunnleggende: Vi skal få starte der — hos Jesus. Vi skal få hvile fra syndestrevet og alt som tynger *fordi* vi har blikket festet på ham som gir oss kraften. Å ha blikket festet på Jesus, det er å *høre om ham* slik Guds ord vitner om ham. Det er å ta imot ham når han kommer til oss i dåpen og nattverden, hvor vi blir hans og han blir vår. Da skal vi få utbryte: Herre, jeg tror. Hjelp min vantro.

Bjørn Mathiesen

Praktisk teologi

MFs praktisk-teologiske seminar 50 år

Ved rektor ved Det praktisk-teologiske seminar
Ingemann Ellingsen

Selve uttrykket *praktisk teologi* finner vi i kirkens historie brukt i forskjellige betydninger. Skolastikerne i Middelalderen diskuterte om teologien i sin helhet var «spekulativ eller praktisk», og fra Reformasjonstiden har vi talen om praktisk teologi som teologien om det «fromme liv». Praktisk teologi blir teologien om hvordan en skal praktisere sin kristendom.

Men når vi taler om praktisk teologi taler vi om det han mente som vi pleier å kalle den praktiske teologisk far, *Andreas Hyperius*, teolog i Marburg i Tyskland i 16. århundre. I 1556 forfattet han et verk på flere bøker om teologien og det teologiske studium, og i fjerde bok i dette verket vender han seg til en gruppe studenter som har, som han sier, «noen greie på religionens lære». Disse bør kaste seg over studiet av noen fag som har det ved seg at de angår «den kirkelige praksis» og «kirkestyrelsen». De fag Hyperius nevner er kirkehistorie, kirkerett, kirkestyrelse og sjelesorg. Like etter Hyperius tid, i begynnelsen av det 17. århundre, begynner en så å bruke betegnelsen praktisk teologi nettopp om de fag som gjelder den kirkelige praksis.

Den kjente teologen *Schleierma-*

cher (1768—1834) får stor betydning når det gjelder den praktiske teologi ikke minst ved å slå fast hva den er og hvilken plass den skal ha i hele det teologiske studium. Den praktiske teologi, sier han, forutsetter hele den øvrige teologi. Det er det første som karakteriserer den. Det andre ved den er at den forbereder for utøvelsen av «den geistlige embetsvirksomhet». Nå er «den geistlige embetsvirksomhet» ifølge Schleiermacher målet for *all* teologi. Men den praktiske teologi har til oppgave å gi den *teknikk* som trenges for å være prest. Den henter sitt stoff fra den øvrige teologi og lærer oss hvordan dette stoff skal anvendes til det formål som er hele teologiens formål.

I denne tradisjon har vi stått her i Norge. Praktisk teologi kommer inn *ved slutten av studiet*. En vender seg til dem som har «noen greie på teologien», til kandidatene. For praktisk teologi forutsetter den øvrige teologi og henter sitt stoff fra denne. Videre har så det praktiske teologiske fag det ved seg at de *angår den kirkelige praksis*. Vel sikter hele teologien mot denne praksis. Men den praktiske teologi har til oppgave å gi den *teknikk* som trenges i denne praksis.

Nå ville kanskje noen si at vårt praktikum jo går ut over dette bare å gi teknikken. Når praktikum gang på gang kom i søkelyset var det ikke minst på grunn av *dets for teoretiske karakter*. Historiske spørsmål i fag som liturgikk og misjonskunnskap fikk ofte en ganske bred plass, og prinsipielle overveielser som noen nok mente nærmere hørte hjemme i de systematisk-teologiske fag opp tok en del tid og kalte på en ikke liten innsats. Nå har vi vel i de siste årene med de ganske gjennomgripende forandringer innenfor gjeldende reglements ramme forsøkt å gjøre det hele mer *praksisrettet*. Ikke minst har «menighetspraktikum» ved siden av «institusjonstjenesten», som er noen år eldre, hjulpet betraktelig her.

En må vel imidlertid få hevde at skal en kunne praktisere, må praktikum, som seminarets første hovedlærer, Gabriel Skagestad, sa: både «gi øvelse i de kirkelige funksjoner og oppgaver» og «ved undervisning gi forståelse av disse». Om teorien på praktikum sa Skagestad: «Teorien skal gi det store overblikk som skaper forståelse, og den skal gi de ledende grunnsetninger som gir handledyktighet.»

Schleiermacher framhevet *presten* som subjektet for utøvelsen av den praktiske teologi og menigheten som objektet. Men i den praktiske teologi, både i noen av forrige århundres store systemer og i enkelte bøker fra vårt eget århundre, framheves det sterkt at det er *menigheten* i dens forskjellige virksomheter som er den handlende. Praktisk teologi må derfor gjelde *alle* virksomheter i den kristne menighet. Forrige århundres Carl Immanuel Nitzsch hevder at subjektet for den kirkeli-

ge virksomhet er menigheten selv, og vårt eget århundres Otto Haendler kritiserer Schleiermachers ensidighet på flere punkter og mener at praktisk teologi må være «strukturteologi for den nåværende kirke». Derfor må, ifølge Haendler, den praktiske teologis forskningsobjekt være kirken med alle dens funksjoner. Skal en kunne si hva som må gjøres i kirken må en ha klart for seg hvordan den kirke en skal arbeide i er. Her må den praktiske teologi gi svaret.

Så er moteordet i vår tids praktiske teologi blitt «empiri». Det er de faktiske forhold i alt menighetens liv og virke som skal studeres. Dermed blir det bestemmende for den praktiske teologis omfang det Skagestad kalte «den kristelige livsvirksomhets praktiske realiteter».

Dette utgangspunkt ute i menigheten burde være det karakteristiske for den praktiske teologi. En akter ikke ved skrivebordet å sette opp teorier for virksomheten i menigheten. Heller ikke akter en å gå til den motsatte ytterlighet som det ikke sjelden skjer, bare å skildre og beskrive de faktiske forhold. Praktisk teologi må hente sitt stoff fra livet slik det leves i menigheten, prøve dette kritisk og så sende dette ut igjen til menighetene. Det blir et typisk «av menigheten og for menigheten».

Hvis dette skulle virkelig gjøres ved vårt praktisk-teologiske seminar, ville dette komme til å omfatte ting som i dag er spredt rundt omkring på forskjellige institusjoner. Vi må imidlertid begrense vår virksomhet. Vårt praktikum må ha noe å gi også til andre tjenester i vår kirke enn prestetjenesten. Hele den praktiske arbeidssituasjon i vår kir-

Menighetsfakultetets dager i Oslo

50 års jubileum for det praktisk-teologiske seminar

Fredag 5. november 1976

Gjesteforelesninger i Auditorium 1:

kl. 11.15—12.00: Biskop Olav Hagesæther, Stavanger: «Homiletisk, tematisk eller kerygmatiske preken.»

kl. 12.15—13.00: Professor Kurt Frör, Erlangen, BRD: «Religionsunterricht der Gegenwart.»

kl. 13.00—14.00: Kaffe i MF's kantine, og omvisning i bygget.

Allehelgensdag — søndag 7. november 1976

HØYMESSER OG FESTMØTER

Bekkelaget	Fakultetslektor Martin Synnes.
Fagerborg	Biskop Olav Hagesæther.
Fossum	Vit. ass. Arne Rønnild.
Gamle Aker	Biskop Bjarne O. Weider.
Gamlebyen	Studieveileder David Gjerp.
Grorud	Studentprest Rolf Næss.
Hasle	Professor Ivar Asheim.
Holmenkollen (kl. 12.00)	Vit. ass. Åge Haavik.
Høybråten	Cand. theol. Knut Eikrem.
Jakob	Dosent Anders J. Bjørndalen.
Lilleborg	Biskop Dagfinn Hauge og «Sunnmørskvartetten».
Lovisenberg	Fakultetslektor Ole D. Hagesæther.
Nordberg (kl. 09.30)	Fakultetslektor Finn Wagle.
Nordberg (kl. 11.00)	Fakultetslektor Finn Wagle.
Oppsal (Fest kl. 19.00)	Professor Åge Holter og MF-studenter
Ormøya	Forskningsstip. Oskar Skarsaune.
Paulus	Professor Edvin Larsson.
Rødvedt skole	Fakultetslektor Axel Smith.
Sagene	Rektor Ingemann Ellingsen.
Sinsen	Biskop Erling Utnem.
Sofienberg	Vit. ass. Hans Arne Akerø.
Stovner	Dosent Torleiv Austad.
Torshov	Professor Åge Holter.
Trefoldighet	Professor Magne Sæbø.
Tveten	Dosent Ole Modalsli og MF's studentkor.
Tøyen	Landssekretær Øyvind Hartberg.
Tøyen (Fest kl. 19.00)	Vit. ass. Jofrid Wiik og MF-studenter.
Vålerenga	Forskningsstip. Jan Schumacher.
Greverud	Fakultetslektor Kjell Olav Sannes.
Kolbotn	Fakultetslektor Hans Kvalbein.
Oppegård	Biskop Andreas Aarflot.

Festmøte på MF kl. 19.00

Tale av biskop Erling Utnem. — MF's studentkor. — Presentasjon av nye lærere. — Kandidatene på praktikum deltar. — Enkel bevertning. Kollekt til MF.

ALLE HJERTELIG VELKOMMEN

ke må på en måte være innenfor synsfeltet. Men det er naturlig at *prestens* gjerning står i sentrum. De aller fleste teologer blir jo nettopp prester. Det ville ikke være aktuell politikk å gi dem innføring i det en hel del andre tjenester krever. Dessuten må vi også i vår praktisk teologiske undervisning markere at det er en tjeneste som når alt kommer til alt er den grunnleggende, en tjeneste som kirken aldri kan være foruten her i verden, en tjeneste som må være der selv om en skulle bli nødt til å redusere det kirkelige apparatet til det absolutte minimum. Prestens tjeneste med ord og sakrament er en tjeneste kirken står og faller med. Uten den ingen kirke, fordi det uten den ikke gis noen tro. Troen er nemlig totalt avhengig av nådens midler som rekkes mennesker. Uten å havne i det schleiermacherske system vil vi hevde at praktikum hos oss hovedsakelig blir et «prestepraktikum». Det forhindrer imidlertid ikke at teologer som ikke skal bli prester vil ha fullt utbytte av å gå der. Det teologiske studium er nemlig ikke fullført før også det praktisk-teologiske er gjort gjeldende. Hva en bibelsk tekst sier vet vi ikke helt ut før vi preker over den eller underviser i den. Dessuten bør alle teologer ha førstehåndsinnsikt i hva kirkens grunnleggende tjeneste, prestatjenesten, innebærer.

Når vårt praktikum feirer sitt 50 års-jubileum står det i en rik tradisjon. Praktisk teologi i Norge fra forrige århundre av stiller opp en rekke kjente menn. I 1853 kom den første norske pastorallære, *Wilhelm Andreas Wexels*' «Foredrag over Pastoraltheologien». Wexels var lærer ved det praktisk-teologiske seminar ved vårt universitet fra dette

ble opprettet ved Kgl. res. av 19. april 1849. Så får vi nevne *Johan Christian Heuch*, den senere så kjente biskop i Kristiansand. Mens Wexels først og fremst er opptatt av pastorallæren, læren om presten og hans gjerning, særlig i sjelesorgen, arbeider Heuch med prekenen. Wexels tegner det fine bildet av hyrden, Heuch det fine bildet av predikanten. *Gustav Margerth Jensen* er kanskje den aller mest kjente. Han har strålende ting å gi både når det gjelder sjelesorgen og prekenen, men aller nærmest hans hjerte synes liturgikken, læren om gudstjenesten å ha ligget.

Andre navn kunne også ha vært nevnt, men vi må gå rett til vårt eget seminars tid. Jeg skal ikke her gi meg til å vurdere mine forgjengere. *Gabriel Skagestad* som var hovedlærer fra 1926 til 1933 har satt seg varige minner ikke minst ved sin «Pastorallære» på over 600 sider. Men han gav også ut en prekenlære, «Ordets tjeneste» (Oslo 1934). *Johannes Smemo* som var hovedlærer og senere rektor fra 1934 til 1946 utmerket seg først og fremst ved gedigene artikler i Tidsskrift for Teologi og Kirke, samt en mengde artikler i andre publikasjoner, særlig i Luthersk Kirketidende. Både pastorallæren og homiletikken opptok ham sterkt. Prinsipielle spørsmål i forbindelse med forkynnelsen behandler han i sin bok «Er prekenens tid forbi» fra 1938. *Carl Fr. Wisloff* er i høy grad opptatt av homiletikken. Hans bok «Ordet fra Guds munn» står der fremdeles som det beste vi har i vårt land på det felt og brukes stadig som grunnbok i undervisningen på vårt praktikum. Men Wisloff er også meget sterkt opptatt av liturgikken og har flere meget vekt-

ge bidrag til den. *Bjarne O. Weider* (1960—1970) gav oss gjennom sin bok «Kallet og tjenesten» og sin nyutgave av Gustav Jensens «Innledning til prestetjenesten» («Den helige tjeneste») verdifulle impulser til fortsatt arbeide med pastorallæren. Sammen med en del av sine kandidater gav han også ut «Forkynnelsen i brennpunktet» der ikke minst nye emner fra homiletikken kommer fram. *Erling Utnem* (1970—1973) hadde alt før sin rektortid teologiske bidrag i blader og tidsskrifter som i høy grad angikk den praktiske teologi. Nevnes bør «Den evangeliske egenart ved den paulinske parenese» i *Tidsskrift for Teologi og Kirke* 1963. Utnems kandidater fikk med seg verdifulle stensilerte forelesningsreferater ut i sin tjeneste.

I dag preges praktikum av det «triumvirat» som allerede under Utnem så dagens lys. Praktikum ledes av rektor og to lektorer som har delt arbeidet mellom seg og som stadig arbeider i team. Den nåværende rektor *Ingemann Ellingsen* (lektor fra 1969, rektor fra 1973) har særlig arbeidet med liturgikken og homiletikken og underviser i disse fagene. *Ole Danbolt Hagesæther* ble lektor i 1973 og nedlegger et stort arbeide med sjelesorgen, mens *Finn Wagle* (lektor fra 1975) har kirkens undervisning (kateketikk — pedagogikk) som sitt arbeidsområde. Kateketikken hadde tidligere en timelærer, og ikke minst *Aasmund Dale* nedla her et stort og banebrytende arbeide. Men fra 1971 da *Tore Kopperud* ble kalt til lærer i faget med tittel vitenskapelig assistent har dette viktige faget hatt en lærer i full stilling. Alle tre lærere leder dessuten de store kullene i gudstjeneste- og prekenøvelser.

Også i dag har vi *timelærere*, spesialister i enkelte fag. *Knut Robberstad* som i 42 år var vår dyktige lærer i kirkerett ble etter nådd aldersgrense avløst av *Ole Herman Fisknes*. Professor i misjonskunnskap *Olav Guttorm Myklebust* sluttet ved nådd aldersgrense i fjor i en tjeneste i sitt fag fra før krigen. Han ble etterfulgt av *Age Holter*. Lærere i messe og kirkesang er i dag *Eilif Ree* og *Arne Solhaug*. *Ole Mork Sandvik* som nettopp er død over 100 år gammel, innehadde denne stillingen i mange år. Men hva med alt det prestene kan om en ikke kan høre det de sier. Stemmebruk er et viktig fag. *Magne Aanes* og *Vera Dahlen* er stemmebrukslærere i jubileumssemesteret og har vært i tjenesten i en årrekke. Vi har også flere timelærere som kommer inn noen timer hvert år med spesialemner på forskjellige områder. Dessuten må vi få nevne den betydelige gruppe prester i menighets- og institusjonstjeneste som er våre *veiledere* under «menighetspraktikum» og «institusjonstjeneste». Ca. 40 personer er knyttet til vårt praktikum som lærere eller veiledere.

Ingemann Ellingsen

Studium i glede

Skrivestua ved Menighetsfakultetet har i høst gitt ut boken «Studium i glede». Boken er trykket med økonomisk garanti fra MF's styre, og de studenter som danner bokkomiteén sier i forordet at boken først og fremst er skrevet «— for å gi praktisk og sjelesørgjerisk hjelp i problemer og spørsmål som er særegne for teologistudenter».

Erling Utnem har skrevet om kallet, og ellers er det en rekke artikler av lærere, studenter ved MF, og andre med nært kjennskap til MF-miljøet.

Professor Åge Holter overtar den kirkehistoriske lærestol

Etter at professor Carl Fr. Wisløff overraskende trakk seg tilbake fra det ordinære professorat i (allmenn) kirkehistorie ved årets begynnelse, etter oppnådd lavere pensjonsgrense, og professor Andreas Aarflot fra 1. juni var sluttet i det ekstraordinære professorat i norsk kirkehistorie (som heretter igjen er dosentur i kirkehistorie), kom vårt fakultet i særdeles store vanskeligheter med bemanning i en av de fire hoveddisipliner av teologien. Den svært følbare mangel på både undervisnings- og eksaminasjonskapasitet traff både teologiavdelingen og Instituttet for kristendomskunnskap.

I denne meget vanskelige situasjon fant lærerrådet etter alvorlige overveielser at den totalt sett beste løsning ville være å tilrå overfor styret å anmode professor dr. Åge Holter om å overta det ledige professorat i kirkehistorie.

Dr.theol. Åge Holter (f. 1919), som tidligere hadde vært professor i Trondheim siden 1964, ble av Menighetsfakultetet høsten 1973 kalt til «professor i teologi, med særlig plikt til å forelese i misjonsvitenskap og religionsvitenskap». Men fra begynnelsen av og i den alt

overveiende del av sitt vitenskapelige forfatterskap, har Åge Holter vært kirkehistoriker; det er her særlig grunn til å nevne hans to store bøker, nemlig den grundige og høyt bedømte doktoravhandlingen «Moralundervisning og politikk. Kampen om moralundervisning i fransk folkeskole 1879—1886» (Oslo 1956; 419 s.), samt det første bind av Bibelselskapets historie «Det norske Bibelselskap gjennom 150 år. I. 1816—1904» (Oslo 1966; 531 s.). Også i de fleste av sine øvrige arbeider er dr. Holter historiker, og har i de senere år særlig behandlet misjons- og religionsvitenskapelige emner, nå senest utførlig i sin nye bok om «Arabisk statsreligion. Det politiske og sosiale islam i Nord-Afrika og Midtøsten». Menighetsfakultetet er professor Holter dypt takknemlig for at han tok imot kallelsen til det kirkehistoriske professorat — og samtidig er villig til å ha det overste ansvar inntil videre med den lærestol han forlot. Vi ønsker Guds rike velsignelse over professor Holter i hans nye og viktige stilling!

En vil kunne forstå at det ikke var lett for fakultetets organer å foreta denne omplassering — eller

for professor Holter selv. Det har jo medført at den lærestol som professor dr. O. G. Myklebust så dyktig hadde bygget opp, nå ble stående ledig. Men fakultetet arbeider intenst med å få den besatt igjen så raskt som mulig. Samtidig må det legges til at det nå er foretatt en stillingsmessig utbygging av fagkretsen, idet en vitenskapelig assistent-stilling er omgjort til lektorat

i religionshistorie, og ett av to stipendiaturer i faget er omgjort til lektorat i misjonsvitenskap, begge med virkning fra 1. januar 1977. Fagkretsen har fra det tidspunkt fire stillinger ved fakultetet, hvilket betyr en forholdsvis sterk utbygging for disse fagene som nå også er blitt eksamensfag i rammen av den nye studieordningen.

Magne Sæbo.

MF tar farvel med to professorer

*Tale for professorene Leiv Aalen og Andreas Aarflot
ved semesteravslutningen 15. juni 1976*

To av våre ovste lærarar sluttar si gjerning ved fakultetet ved utgongen av dette semesteret, professorane Leiv Aalen og Andreas Aarflot. Den yngste var den fyrste: professor Andreas Aarflot tok over bispe-embetet i Borg alt den 1. juni; og den eldste vert den siste: professor Leiv Aalen sluttar offisielt den siste juli. Det er som kjent av ulik grunn dei går av: kollega Aarflot som står «midt i livet», for å gå inn i ei ny kyrkjeleg teneste, kollega Aalen som fyller 70 år den 21. september, for nå å kunna nytta eit rikt otium på den måten at han kan få samla seg om sine teologiske studier og litterære produksjon heilt og fullt — så langt helsa held. Dei er også elles mykje ulike desse to heidersmenn som me idag tek avskil med, men på tvers av det som måtte skilja dei, har dei det sams at dei begge har vår «fedrane kyrkje» inderleg kjær og har i eit intenst engasjement vore med på å byggja henne opp; dei har gjort det og vil halda fram å gjera det — på kvar si vis. Vår kyrkje er rik som har så rikt utrusta menn i sin midte.

Det er ein som har karakterisert Leiv Aalen's tidlegare kollega i Aarhus, professor Regin Prenter som ein «teo-

logisk hoplit», og ein hoplit var som kjent den tungt væpna soldaten i den gamle greske hæren — med både hjelm, brystharnisk, beinskinner, stort skjold, lanse og sverd. Det same kunne seiast om kollega Aalen: han er ein tungtvæpna teolog. Skulle det nokon gong lagast ein statue over han her utanfor — det er sjølvsagt berre ein laus tanke, for no skal ein visst ikkje lenger ha målarstykke av avgåtte professorar ein gong, men om det skulle lagast ein statue, då måtte han sitja høgt til hest, kledd i riddarrustning, med hogreist fane og senka lanse — klar til åtak.

Alt som teologisk student ved dette fakultet — etter å ha vendt tekniske

og juridiske studier ryggen — gjorde Leiv Aalen seg kjend som ein skarp-skodd debattant, som ein uvanleg gäverik teolog med sjelden evne til borande analyse, til tankens gjennomslagskraft, til logisk-systematisk tenkning; dessutan ätte han — dä enda meir enn no — ei skrämande stor arbeidskraft og ikkje mindre vilje. Det kunne berre forä til ein ting: til omfattande lärdom pä teologiens ulike felt og til den aller beste eksamen vären 1935; deretter prae ceteris ogsä til practicum — og sä vidaregäande studier, i Tyskland. Der skaffe han ikkje berre seg sjölv ein teologisk rustning, men lärde korleis han kunne vera med pä ä gje den lutherske kyrkja og hennar teologi ny rustning.

Dette var i trettiära som ökonomisk er vortne meir enn velkjende som «dei harde», men teologisk var dei sers rike är etter ät teologien i 20-ära etter visse kriser opplevde store fornying med Luther-renessanse og store kyrkjelege skjölvmädit ved reformasjonens grunn. Og just her var det Leiv Aalen sette inn med all si store kraft: Han ville gje det nye kyrkjelege skjölvmädit teologisk substans og profil ved ä gä tilbake til reformasjonens kjelder; vegen fram var vegen tilbake til dei lutherske vedkjenningskristene.

Sä vart han kyrkjebygger ved ä vera kyrkjerefsar; for dä han säg pä si teologiske og kyrkjelege samtid, fann han mykje som var avvikte frä luthersk läre og tradisjon — og sä vart han «riddar Jörg» som gjekk til ätak for ä reinska og ä byggja opp ein sann luthersk teologi. Han gjorde det pä ulik vis. Han omsette og kommenterte sin lärar, professor Hermann Sasse's bok: «Hvad er luthersk kristendom?» (1937), ei bok som burde ha kome i nytgäve. Og det skjedde meir polemisk i den grundige «Testimonium Spiritus Sancti som teologisk 'prinsipp'» (1938). Her vende Aalen seg mot all subjektivism i teologisk erkjening, i ulike former, for ä hevda Skrifta som verkeleg einaste teologiske erkjennings-'prinsipp', ved Den Heilage Andes gjerning, hans «indre vitnemäl»; ved denne radikale pneumatonomi ville Aalen gjera verkeleg alvor av det reformatoriske «Skrifta älcine». I ein tale som denne er det ikkje plassen ä koma med kritikk, i grunnen, men

eg skulle likevel gjerne ha sagt ät det kunne ha vore forvitneleg om Leiv Aalen hadde halde fram i sine reint systematisk-dogmatiske studier som han her i fyrstninga sä dugande innleidde til — og ikkje gjort den lange omvegen om dei ellers like grundige dogmehistoriske studiene til Schleiermacher og framom ält Grev Zinzendorf. Dä ville vel me i bibelvitenskapen ha fått meir systematisk hjelp i utforminga av eit historisk-teologisk bibelsyn — i kamp mot nyare retningar til hogre og venstre; me kunne ha fått sjä klarare konsekvensane av ulike tendensar i nyare bibelvitenskapleg gransking, korleis Guds Ords autoritet midt i ält dette kam grunngeväst pä ein teologisk forsvareg mäte.

När du no, kjäre kollega Leiv Aalen, trer tilbake frä äktiv teneste ved värt fakultet, etter nesten 40 är, kunne du gjera dine kolleger, teologien ved ditt fakultet og heile vä r kyrkje ei stor teneste om du ogsä — ved sida av alle dine andre gjereäl — tok opp skriftsyn-problema i full bredde, og slik slutta ringen frä starten av din akademiske og kyrkjelege, teologiske «lopebane» som frä ei side har vore sä lysande, frä ei anna side har det vore merkt av sjukdom og liding i hogare grad enn me andre har fått smaka. Me, dine kolleger, takkar av varmt hjarta for godt medarbeidarskap, for den veldige innsats for heile vä r kyrkje som du har gjort ut frä dette fakultet; med ä gje dei som tener med Ord og sakrament nytt mot. Og me ynskjer deg god helse og mange rike dagar under Guds signing — til signing for vä r kyrkje og hennar teneste og teologi.

Professor Andreas Aarflot har ikkje pä same mäte som sin kollega Leiv Aalen trekt i reformasjonens tunge rustning, men opererer — for nä ä halda fram i den militäre terminologi — med meir moderne väpen, skal me seia: med meir mobilt artilleri. Medan Aalen til tider har fört ein einsam kamp, har Aarflot gjerne stätt i dei mange kommisjoners og utvals tette fylking, og dä i fremste rekke her og har vore med ä staka ut kursen vidare framover. Heilt frä han i 1960 kom til värt fakultet frä lengre presteneste og til han no vender tilbake

til kyrkjeleg aktiv teneste, har Andreas Aarflot vore brennande oppteken av korleis vår kyrkje på beste måte kan fungera som rett vedkjennings-kyrkje i vårt samfunn i dag og i komande tider. Difor har det vore naturleg og nærliggjande for han å ta så aktivt del som han har gjort i det tradisjonsrike såkalla «reformarbeidet» i kyrkja. Det som var emne for Andreas Seierstads doktorarbeid i 1924, det har Andreas Aarflot ført vidare i teoretisk og praktisk utredningsarbeid, og det både i reformkommisjonen av 1965 og i Støylen-kommisjonen av 1969. I alt dette kunne Aarflot dra nytte av sine kyrkjehistoriske studier, samstundes som det utfordra til ekstra granskingar, slik det m.a. skjedde i boka «Kirke og stat i Norge. Fra reformasjonen

til våre dager» (1969). Same året kom ellers det som er Aarflots hovudverk, hans grundige studie av Hans Nielsen Hauges kristendomforståelse: «Tro og lydighet». At Aarflot berre to år tidlegare hadde utgitt det store bind II av «Norsk Kirkehistorie» (saman med sin kollega Carl Fr. Wisloff), syner den uvanlege arbeidskraft som Aarflot har hatt i alle år. Det er imponerende korleis Aarflot har evna å kombinera teoretisk og praktisk utredningsarbeid av ulikt slag utanfor og innanfor vårt fakultet med vitkapelege studier.

Når me no mister deg, kjære Andreas Aarflot, vil me dine kollegar til no ikkje berre takka også deg for eit godt medarbeidarskap, for den dynamiske og fine måte du har representert vårt fakultet på i mange samanhengar, men framom alt ynskje deg ei rik teneste i vår kyrkja. Du ber med deg ei sers verdfull teologisk ballast til di tilsynsteneste for prestane og kyrkjelydane i ditt bispedøme, og me vil ynskja for deg at du også må få hove til å halda fram med ditt teologiske arbeid og til å halda kontakten med ditt fakultet levande.

Når me då i dag tek avskil med desse to av våre medarbeidarar, er det til vidare medarbeidarskap. For med all vår ulikskap er me ei kyrkje, under ein Herre.

Magne Sæbo

Hjertens takk

vil undertegnede på denne måten få si til de mange som har deltatt i lykkønskingen (tabula gratulatoria) i det festskrif til min 70-årsdag som medredaktører av Tidsskrift for Teologi og Kirke og et par andre kolleger har hedret meg med: Kirken og nådemidlene, Universitetsforlaget 1976. En særlig takk også på denne måten til disse kolleger og til bidragsyterne til festskriftet samt, sist men ikke minst til Det teologiske Menighetsfakultets styre, admi-

nistrasjon og lærerråd for gaver, blomster og gode lykkønskinger. Det hele står for meg som altfor ufortjent i betraktning av en temmelig fragmentarisk livsgjerning fra min side. Men så tilkommer æren for det som tross sykdom og skrøpeligheit måtte være utrettet til gagn for evangelisk-luthersk kirke og teologi, til sist Gud i Kristus som har kalt oss til tjenesten med og for evangeliet.

Leiv Aalen

Innskrivning av 211 nye studenter høstsemesteret 1976

Innskrivningen av nye studenter startet 23. august, og er nå (pr. 15/9) stort sett fullført. De offisielle statistikk tall vil som vanlig, først foreligge pr. 1. november. I alt er det skrevet inn 211 nye studenter. Av disse er 87 teologistudenter og 124 kristendomsstudenter. Vel 30 av de nye kristendomsstudentene har begynt på det 2-årige grunnfagskurset, som er lagt opp med undervisning hver torsdag.

Vi gjengir nedenfor listen over de nye *teologistudentene*. Listen er ordnet etter bispedømme/prestegjeld. Ved innskrivningen gir alle studentene en del opplysninger om sin bakgrunn i menighets- og organisasjonsarbeid. De 87 teologistudentene representerer et bredt spektrum av kristent arbeid i vårt land. Nærmere halvparten (38) har deltatt aktivt i skolelagsarbeid, og nesten

like mange i Ungdomsforbundets arbeid (35). Dessuten har mange deltatt i indremisjonsarbeid (21), og i menighetsarbeid (26). Annen organisasjonsbakgrunn er bl.a. Misjonssambandet (4), Misjonsselskapet (5), og Organistforbundet (3). Hovedvirksomheten har vært knyttet til ungdomsarbeid av forskjellig slag (67), søndagsskole (14) og annet barnarbeid (11). Av spesielle aktiviteter kan bl.a. nevnes Tensing (16), ettåringer i Ungdomsforbundet (9) og speiderledere (7). 3 studenter har ingen bakgrunn i menighet eller organisasjon.

Vær med å be for alle disse som nå har begynt på sitt studium ved MF.

Be om at de gjennom studiet må bli styrket i troen og utrustet til sin tjeneste for Guds rikes sak.

E.S.

Se også neste side.

Oslo bispedomme:

Vestre Aker	Breunig, Lillian Gunvor
Grefsen	Risheim, Ivar
Oppsal	Dahl, Hans-Jakob
Boler	Holter, Stig Verno
Nordstrand	Øverby, Jørn Kjetil
»	Nordbø, Dag
»	Lind, Knut
Eik	Sørensen, Øyvind Taraldset
Asker	Kverno, Trond
»	Westly, Inge

Borg bispedomme:

Fredrikstad	Aarflot, Olav Andreas domkirke
Borge	Eriksen, Per Reinert
»	Ellefsen, Kjell K. J.

Sarpsborg	Karlsoen, Lars
Tune	Svendsen, Tor Johan
Askim	Fredriksen, Jan (76 I)
Idd	Huuse, Ole-Johannes
Moss	Danielsen, Gunstein
Drobak	Buverud, Olaf
Ås	Tronsen, Annette
Kråkstad	Nielsen, Morten
Aurskog	Skaret, Tom Vidar
Ullensaker	Myhre, Jan Magne

Hamar bispedomme:

Furnes	Koren, Vemund
»	Andersen, Arne
Vardal	Wang, Øystein
Gjøvik	Danbolt, Lars Johan
Gran	Gravdal, Morten

Tunsberg bispedomme:

Nøtterøy	Olsen, Ole-Harald
Nedre Eiker	Harkestad, Øivind
Al	Brobakken, Ivar
Borre	Nyrerød, Ashild
Sandefjord	Olavsén, Rune
Hedrum	Thorsén, Morgan

Agder bispedomme:

Grim	Reinhardtén, Øystein
------	----------------------

Oddernes	Stray, Rune
Vågsbygd	Steinbru, Kjell
Tveit	Vestol, Jon Magne
Gjerpen	Loberg, Trond
Solum	Kinserdal, Bjørn
»	Woien, Ole Helge
Nenset	Doksrød, Rune
Fyresdal	Straume, John Olav
Gjerstad	Spilling, Helge
Hisoý	Follesø, Sivert
Hommedal	Hardeberg, Brita
Mandal	Lohne, Helene
»	Knutsen, Arild Vidar
Søgne	Neset, Olav
Lyngdal	Magerøy, Gudny Gurid

Stavanger bispedomme:

Hinna	Tungland, Svein
Madla	Thomsen, Eyvind
»	Kalvik, Thor Kåre
Hillevåg	Tveiterås, Olav
Hå	Fitjar, Lars
Klepp	Sandve, Anne-Marie
Høyland	Ims, Sigve
Sandnes	Øglænd, Frode
»	Kvamsoe, Arne Dag
Sola	Sanne, Torger
Vår Frelser	Fatland, Eva
Vår Frelser	Morland, Kjell Arne
Rossabo	Eide, John Egil
Suldal	Tysdal, Sven

Bjergvin bispedomme:

Johannes	Skogvoll, Henry
Fyllingsdaler	Onarheim, Hans
Arstad	Simonsen, Idar
Nordås	Sørfonden, Per Johannes Moldekleiv,
Voss	Bjørn Nils Martin
Lavik	Hjelmeland, Karl
Hyllestad	Systad, Audun
Vågsøy	Elde, Magnar Anfinn
Gloppen	Eikenæs, Olav (76 I)
»	Kaldestad, Knut
»	Forland, Harald
Innvik	Standal, Reidar
Herøy	Runde, Svein Maron
»	Runde, Harald
Norddal	Borhaug, Øyvind
Sykkylven	Blindheim, Kåre

Nidaros bispedømme:

Nidaros Slåttsveen, Toril
domkirke
Lademoen Pettersen, Trond L.
Rindal Roen, Ingebrigt
Beitstad Flø, Kjell Halvard

Sør-Hålogaland bispedømme

Lødingen, Håkonseth, Arne
Øksnes Stranda, Tor H.

Nord-Hålogaland bispedømme

Sørreisa Solhaug, John-Daniel

Vestre Frikirke

Danske folkekirke

Tyskland, Evang. Lutherske Kirke

Konradsen, Terje Tonås

Dalsnes, Hanne Honning (76 I)

Müller, Ralph

VÅRE BØNNE- EMNER

— Takk og be for alle nye og gamle MF-venner i Akershus og andre steder i landet, der det i høst har vært spesielle aksjoner for MF.

— Takk for alle som har fått sin utdannelse ved Det praktisk-teologiske seminar i 50 år, og be om at Gud må gi dem kraft og velsignelse i tjenesten i kirke og skole.

— Be for Menighetsfakultetets dager i Oslo, 5.—7. november, for alle gudstjenestene og festmøtene.

Takk til gamle og nye MF-venner i AKERSHUS

MF-aksjonen i Øvre og Nedre Romerike og Follo prostier, den 9. og 10. oktober, ble festlige dager for alle som fikk være med fra MF.

I alt deltok MF's lærere, andre ansatte og studenter, ved 47 gudstjenester, ungdomsarrangementer og menighetsfester.

Det kom inn 29 092,— kr. i ofringer, kollekter og enkeltgaver ved disse arrangementene. Mange nye vennskapsbånd ble knyttet på samlingene, og mange nye Lys og Liv-abonninger ble tegnet. Hjertelig takk til alle dere prester, MF's prostikontakter, MF-forcninger og menigheter som gjorde denne aksjonen mulig. Takk for at vi fra MF fikk møte dere, og takk for deres omsorg for Menighetsfakultetet!

La oss sammen rette takken til Gud, Vår Herre, for den tjeneste han har kalt oss til i menighetene og på Menighetsfakultetet.

Erling Servan

Ved varlig adresseendring vennligst returner bladet med påført ny adresse.

MF-nytt

Leder for kateketseminaret

Etter innstilling fra Lærerrådet har MF's styre kallet og ansatt instituttstyrer Aasmund Dale, f. 1927, som leder for det praktisk-kateketiske seminar som skal etableres ved MF høsten 1977. Dale, som begynner i sin nye stilling 1. januar 1977, har tidligere vært knyttet til MF, både som lærer i katekettikk på praktikum (1963—71), og vikar for professor Asheim (1975). Det vil bli gitt en nærmere presentasjon av Dale i et senere nummer av Lys og Liv.

Ny vitenskapelig assistent

Cand. theol. Ragnar Skottene er ansatt som vitenskapelig assistent ved Institutt for kristendoms-kunnskap, fra 1. aug. 1976, for en periode på 1—3 år. Ragnar Skottene er født i Sarpsborg i 1948, og han tok teologisk embetseksamen våren 1975, og praktikum våren 1976.

Ansettelse av vikar i biblioteket

Bibliotekar Ellen Sæther ved MF's bibliotek, er innvilget permisjon i 1977, for å ta kristendom grunnfag, og styret har ansatt bibliotekar Åse Paulsen som vikar i tiden 15. sept. 76 til 31. des. 77.

Åse Paulsen er født i Kvinesdal i 1952, og tok eksamen på folkebiblioteklinjen ved Statens bibliotekskole våren 1976. Hun har tidligere vært ansatt 1 år som bibliotekassistent ved Kristiansan folkebibliotek.

